

Ouderbetrokkenheid en een goed contact tussen pedagogisch medewerkers en ouders over de kinderen, hoe krijg je dat voor elkaar? Wilma Schepers, hoofdredacteur van BBMP en auteur voor KIDDO, stelt haar vraag aan Yvette Vervoort. Yvette is (onder andere) bestuurslid van ChildCare International (CCI). Voor CCI begeleidt ze het LAB Ouderbetrokkenheid. Dit LAB is een werkplaats waarin deelnemers uitzoeken hoe je in de kinderopvang het contact met ouders kunt verdiepen.

Ouderbetrokkenheid, gewoon doen!

Op 1 januari 2018 is de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) van kracht geworden. De wet is bedoeld om de kwaliteit van de kinderopvang te verhogen en het aantal regels in de kinderopvang te verminderen. Een paar maatregelen in de wet vragen meer voorbereidingstijd. Daarom is de invoeringsdatum voor deze maatregelen uitgesteld tot 1 januari 2019. Op de website www.veranderingenkinderopvang.nl kun je lezen wat er allemaal gaat veranderen en wanneer. Op de pagina 'IKK in het kort voor pedagogisch medewerkers' vind je een beschrijving van de vier belangrijkste thema's van de wet:

1. Ontwikkeling van het kind staat centraal
2. Veiligheid en gezondheid
3. Stabiliteit en pedagogisch maatwerk
4. Kinderopvang is een vak

Op deze pagina's bespreken we de komende KIDDO's een thema uit de IKK waarvan wij denken dat het bij pedagogisch medewerkers vragen zal oproepen. We leggen deze voor aan een deskundige. Deze keer gaat het over het contact met ouders. Wat de wet voorschrijft over het contact met ouders is niet veel. Je vindt het vooral terug onder het kopje 'mentorschap' onder het thema 'De ontwikkeling van het kind centraal'. Daar staat: 'In de dagopvang wordt de ontwikkeling van het kind periodiek besproken met de ouders, in de buitenschoolse opvang wordt de ontwikkeling besproken als daar behoefte aan is bij de mentor of de ouder.' Waarom is dit contact met ouders belangrijk en wat wordt er bedoeld met 'periodiek bespreken'? Daar wordt verder niks over gezegd in de wet. Maar in materiaal van Bureau Kwaliteit Kinderopvang kun je wel lezen waarom een goed contact met ouders belangrijk is voor de ontwikkeling van kinderen.

Yvette Vervoort: 'Uit onderzoek is bekend dat gezamenlijke betrokkenheid van professionals bij de ontwikkeling van de kinderen een positieve invloed heeft op die ontwikkeling. Ik vind het daarom vanzelfsprekend dat we proberen die betrokkenheid er te laten zijn. Maar hoe doe je dat, ouderbetrokkenheid?'

Als bestuurslid van CCI heeft Yvette veel in het buitenland rondgekeken en de mooie voorbeelden van ouderbetrokkenheid die zij daar zag, gaven haar de indruk dat ouderbetrokkenheid in de Nederlandse kinderopvang wel wat beter kan. Daarom organiseert zij het CCI-LAB Ouderbetrokkenheid. Hoe het LAB er precies uit gaat zien, is afhankelijk van wat de deelnemers willen. De start was een bijeenkomst waarop intensief gesproken is over het belang van ouderbetrokkenheid en waarom het in Nederland soms wel en soms niet lukt om die te laten ontstaan. Yvette: 'Ouderbetrokkenheid is een heel breed onderwerp. Waar begin je dan? Ik begin graag met het benoemen van wat je ermee bedoelt. Is het meedenken in de ouder- of medezeggenschapsraad van een kinderopvang- of onderwijsorganisatie? Is het meehelpen bij het organiseren van een feest? Is het met praten met de pedagogisch

medewerker of leerkracht of de ontwikkeling van het kind? Eigenlijk is het het allemaal, maar dan op verschillende niveaus en met verschillende inhouden. Daarom wordt er in de theorie vaak onderscheid gemaakt tussen situaties waarin ouders meehelpen bij de activiteiten van school of kinderopvang – bijvoorbeeld bij de organisatie van het Kerstfeest – en situaties waarin professionals en ouders samen hun gedachten delen over de ontwikkeling van de kinderen. Als ouders organisatorische hand- en spandiensten leveren, noemt men dat ouderparticipatie en als professionals en ouders informatie over het kind delen en bespreken, noemt men dat ouderbetrokkenheid. Daar sluit ik me graag bij aan. Ouderparticipatie is hartstikke leuk en ook goed voor de school of de kinderopvang en vaak zie je dat ouders die veel "participeren" zich ook meer betrokken voelen bij hun kind en de opvang of school. Maar dat hoeft niet. Ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid hebben natuurlijk met elkaar te maken, maar ze zijn niet één-op-één hetzelfde.'

Voorbeelden uit het buitenland

Yvette: 'Het zijn voorbeelden uit het bui-

tenland die mij inspireerden. Ruim een jaar geleden was ik in Lille, een grote stad in Noord-Frankrijk. Daar zijn *crèches parentales*. Vrij vertaald zou je ze "oudercrèches" noemen, een ouderparticipatiecrèche zoals we die in Nederland ook wel kennen. Maar dat zijn het niet. De crèches worden geleid door professionele medewerkers, maar de betrokkenheid van ouders bij de crèche en alles wat de kinderen meemaken is er heel groot. Ouders en medewerkers vertelden mij dat de basis hiervoor gelegd wordt tijdens het wienproces. Ouder (moeder) en kind komen samen wennen in de groep door een aantal keer een deel van de dag mee te draaien. Dit wennen wordt net zo lang voortgezet totdat het hele team – de ouders en de medewerkers – er samen van overtuigd zijn dat het kind voldoende vertrouwd is om de hele dag te blijven. Dat kan een dag duren, maar ook twee weken of nog langer. Door dit proces leren ouders en medewerkers elkaar goed kennen. De onderlinge vertrouwdeheid maakt dat ouders en medewerkers als vanzelfsprekend hun gedachten en mogelijke zorgen over de ontwikkeling van de kinderen met elkaar delen. Andere voorbeelden zag ik in Duitsland (Hamburg en Berlijn) en Denemarken. Wat

me daar opviel, was dat ouders zich zo op hun gemak voelen in het kindercentrum. Ze bewegen zich er alsof het ook hun thuis is. Zo blijven ouders na het brengen van de kinderen vaak bij de "ochtendkring". Dat is het moment waarop alle kinderen welkom worden geheten, er liedjes worden gezongen en verhalen worden verteld. Ouders doen net zo vrolijk mee als de kinderen. In Hamburg zag ik dat ouders uit alle verschillende culturen een keer in de week komen koken op het kindercentrum. Het doel was elkaar en elkaars cultuur beter te leren kennen. En ik hoorde bijvoorbeeld dat de pedagogisch medewerkers in Hamburg dat jaar zes dagen cursus hadden gehad over het thema ouders en ouderbetrokkenheid. Voor mij laten deze voorbeelden zien dat het anders kan, als een organisatie ervoor kiest om ouders een prominente plaats te geven en aandacht te hebben voor hen.'

Nederland: niet zo eenvoudig!

Yvette: 'Maar dan Nederland, hoe gaat het hier? Als ik door mijn ooghalen kijk en een beeld schets, dan zie ik kinderen die één, misschien twee en hooguit drie dagen naar de kinderopvang komen en daar vaak lange ➤

'Ouders voelen zich in Duitsland zo op hun gemak in het kindercentrum. Ze bewegen zich er alsof het ook hun thuis is!'

‘Onderlinge vertrouwdeheid maakt dat ouders en medewerkers als vanzelfsprekend hun gedachten en mogelijke zorgen over de ontwikkeling van de kinderen met elkaar delen’

dagen maken. Ik zie ouders die het druk hebben en gehaast de kinderen komen brengen en ze aan het eind van de dag net op tijd weer ophalen. Ik zie dat er – door die lange dagen – ‘s ochtends andere pedagogisch medewerkers de ouders te woord staan dan ‘s avonds en dat juist op de breng- en haalmomenten de bezetting lager is. Het beeld dat ik (door mijn oogbellen) van Duitsland en Denemarken zou schetsen is heel anders. Daar komen de kinderen meestal vijf dagen per week en maken de kinderen minder lange dagen. Ouders en medewerkers kunnen tijd maken om elkaar te spreken en er zijn momenten om elkaar te ontmoeten. Kortom, zij hebben meer mogelijkheden om bij elkaar betrokken te raken. **Maar wat belangrijk is: ouders en medewerkers vinden het vanzelfsprekend om aandacht voor elkaar te hebben en samen betrokken te zijn bij de ontwikkeling van de kinderen.** En echt niet alleen omdat ouderbetrokkenheid een prominente plaats heeft in het beleid.

Het is dus niet zo simpel om de buitenlandse voorbeelden van ouderbetrokkenheid in de Nederlandse kinderopvang toe te passen. Maar volgens mij kan het wel. Ik ben zelf – alweer een hele tijd geleden – directeur geweest van een kinderopvangorganisatie. Ik had een hele simpele opdracht voor mijn

medewerkers. Ze moesten ‘s ochtends en ‘s avonds voor de ouders koffie en thee klaarzetten en ze uitnodigen even te blijven. Natuurlijk gaat het niet om de koffie en thee, maar om de houding in het contact met de ouders: welkom heten, openstaan voor een gesprek, betrokkenheid zoeken. **In mijn ogen ligt het bij de medewerkers om het initiatief te nemen en ruimte te maken.** Maar... en dat is een hele grote maar... **zij kunnen dat niet, en zullen dat ook niet doen, als de kinderopvangorganisatie daar niet uitdrukkelijk de voorwaarden voor geeft.** En ik kan een heleboel voorwaarden bedenken – juist *niet* bekibbelen op de inzet van personeel tijdens brengen

en halen, medewerkers helpen door hun een cursus gesprekstechniek te geven, huishoudelijke ondersteuning voor de “kopjes koffie” en de verplichte aanwezigheid van de locatiemanager die helpt bij het te woord staan van de ouders. Het zijn voorbeelden van praktische maatregelen. Daaronder ligt de keus om hard je best te doen voor het versterken van ouderbetrokkenheid. In het LAB gaan we samen voorbeelden uitwerken van hoe je dat kunt doen. Organisaties die meedoen aan het LAB gaan experimenteren met de mogelijkheden. Eigenlijk zou ik willen dat iedereen over dit thema nadenkt en probeert de betrokkenheid te vergroten.’ ◀

Meer informatie:

In BBMP 05|2016 schreef Yvette Vervoort een artikel over de *crèches parentales* in Lille. Je kunt het downloaden op www.kiddo.net. Daar vind je ook BBMP 05|2016. Dit nummer heeft ouderbetrokkenheid als thema.

Op de site van ChildCare International vind je informatie over het LAB en documenten die achtergrondinformatie over ouderbetrokkenheid geven. Zie www.childcareinternational.nl/seminars. Je kunt daar ook contact leggen met Yvette Vervoort. Misschien willen jij en je collega’s wel meedoen aan een LAB?

Derdehands rook, daar bescherm je kinderen tegen!

Wist je dat lang nadat een roker zijn sigaret heeft gedooft de effecten van de sigarettenrook nog merkbaar zijn?

Derdehands rook is óók schadelijk voor de gezondheid, zo laat onderzoek zien.

Vooral kinderen vormen een kwetsbare groep. Maar ook jij kunt bijdragen aan het rookvrij en gezond opgroeien van kinderen door alert te zijn op de risico's!

Met het begrip tweedehands rook – via het zogeheten meeroken – zijn veel mensen wel bekend. Bij meeroken krijg je tabaksrook binnen die eerder door een roker is ingeademd of die rechtstreeks van de sigaret afkomt. Maar derdehands rook? Dat is een nog relatief

onbekend begrip. Eenvoudig gezegd omvat derdehands rook alle stoffen die tijdens en na het roken achterblijven en neerdalen in de omgeving. ‘Het is alles wat een roker niet inhaleert. Dat slaat neer op handen, haren, kleding, meubels en voorwerpen’, licht Wanda de Kanter, longarts in het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis, toe. ‘Ook hecht het zich aan huisstof. Derdehands rook ruik je, en vaak zie je het ook. Het veroorzaakt bijvoorbeeld de bekende bruine muren in een huis waar wordt gerookt. En maak maar eens een computer van een zware roker open; daar zit gewoon zwarte drab in. Dat is teer, ook afkomstig uit derdehands rook.’

Derdehands rook kan ook aanwezig zijn in ruimtes waar niet gerookt wordt. De giftige stoffen van rook, bijvoorbeeld nicotine en teer, slaan in de vorm van hele kleine deeltjes neer op kleding, haren of handen van (mee)rokers. Ook nadat rokers hun sigaret hebben uitgemaakt, ademen zij nog lange tijd gevaarlijke stoffen uit. Derdehands rook kan zelfs terechtkomen op een plek waar je het totaal niet verwacht, zoals op ▶